

TRANSILVANIA

FÖIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 12.

SIBIUŪ, 15 DECEMBRE 1891.

Anulŭ XXII.

DIN CARİ PĂRȚİ ALE IMPERIULUI ROMANŪ S'AŪ ADUSŪ COLONIILE ROMANE AȘEDATE ÎN DACIA.

Scriitorii Româniŭ nu s'aŭ ocupatŭ mai din adinsŭ, de întrebarea acêsta; scriitorii străini aŭ atinsŭ materiile referitoare la întrebare, dar mai mulți aŭ făcutŭ combinațiuni malițioșe, pentru de a întunece istoria antică a nôstră, originea și limba nôstră, și fără ca combinațiunilorŭ lorŭ se le dea vr'o valóre de scrutare și sciință seriósă.

Nu e loculŭ aci ca se citezŭ, că cine și ce scrie, și se staŭ în cêrtă cu ei; ci eŭ voiŭ pertracta întrebarea și responsulŭ numai pentruca noi Româniŭ să ne lămurimŭ asupra materiei, altcum de cea mai mare însemnătate pentru noi; și dóră numai după încheierea mai multorŭ pertractări referitoare la materiă, se facŭ o recensiuine asupra scrierilorŭ străine.

Eutropie, unŭ istoricŭ romanŭ în opulŭ seu „Breviarium Historiae Romanae“ cartea a VIII-a capŭ II. scriindŭ despre *Ulpie Crinitŭ Traianŭ* împêratulŭ Romei, ȑice: „Traianŭ, după-ce a învinsŭ pe Decebalŭ, a subjugatŭ Dacia și a făcut'o provincia romană“. Apoi la capŭ VI. vorbindŭ despre *Elie Adrianŭ*, următorulŭ lui Traianŭ ȑice; „Adrianŭ învidiândŭ gloria lui Trăianŭ, de locŭ a părăsitŭ trei provincii, ce Trăianŭ le-a adausŭ împêriulŭ și a revocatŭ ostile din Assyria, Mesopotamia și Armenia și-a vrutŭ, ca granița împêriulŭ să fiă Eufratulŭ. Totŭ aceea a nisuitŭ să facă și cu Dacia, dar amicilŭ l'aŭ îngrozitŭ, ca nu cumva *mulți cetățeni romani*

să se tradeze barbarilor, pentru aceea, că Traianu după-ce a învinsu Dacia, *din totă lumea romană a strămutatū acolo mulțime nemărginită de omeni pentru de a cultiva agri și a împopula orașele*¹⁾.

Traianu la 105—106 după Christosu încheindū resboiulū cu Dacia, de locū a începutū de a duce coloniū romane în Dacia. Eutropie a scrisu istoria sa și respective unū estrasū din istoria romană, pe timpulū domniei împēratulū Valente Maximū, 364—378 după Christosu; dar fiindcă s'a constatatū că Eutropie a muritū la anulū 370 după Christosu elū a scrisu cu 265 de ani după timpulū colonisării Daciei.

Istoricii din timpulū colonisării Daciei, nu scriu, că Traianu ce feliū de coloniū romane a adusū în Dacia, și anume, că din cari țeri și din cari popore; Traianu a scrisu unū comentariū despre resboiulū dacicu (ca și Iulie Cesare despre resboiulū Gallicū), dar s'a perdutū; asemenea se aseréză, că și istoriculū escelinte romanū Corneliu Tacitū a scrisu o carte despre resboiulū cu Dacia, dar și acēsta s'a perdutū; érá în codicele Iustinianū se înșiră constituțiunile începēndū dela împēratulū Adrianū, ca și cum arū fi fostū o afuriseniă asupra acestorū coloniū. Unii combină, că în fundamentulū columnei Traiane din Roma, statua rădicată în onórea lui Traianū, și pe carea în figurī cioplite în pétră se află descriș totū resboiulū cu Daciū, — s'ar fi depusū unū comentariū alū lui Traianū.

Astfelū Eutropie, după colonisare la 260—265 de ani vine și ne spune, că Traianū „*ex toto orbe Romano*“ adecă: din „*totă lumea romană*“ a adusū coloniele în Dacia, și astfelū Eutropie dice ceva, ce n'a vėđutū însuși, — dice ceva ce n'a auditū dela aceia, cariū aū vėđutū séu a scrisu pe timpulū colonisării, și nu ne spune isvorulū.

¹⁾ Eutropie Cart. VIII. capū VI. Idem de Dacia facere conatum, amici deterruerint, ne multi cives Romani barbaris traderentur; propterea, quod Traianus victa Dacia, ex toto orbe Romano infinitas eo copias hominum trans-tuberat ad agros et urbes colendas.

Scriitorii străini, din secolul trecut și de acum, parte, fără atare studiu serios, parte din atare antipatieă cătră noi Români și de a face atare politică reu voitore originii, limbii și esistenței noastre, acele patru cuvinte „*ex toto orbe romano*“ le-au explicat în felurite moduri.

Unii dicu, că Eutropie sub „*tôtă lumea romana*“ a înțelesu *provinciile*, în cari pe timpul colonisării s'a vorbitu limba vulgară (popurală) romană, și astfelu Traianu a adusu în Dacia, coloni celu puțin în partea cea mai mare, din țeri și din popore romane, cari au vorbitu limba poporală romană.

Alții dicu, că Eutropie sub „*tôtă lumea romană*“ a înțelesu *totu imperiul romanu*, adecă și provinciile romane din Asia și Africa, — și că Traianu a adusu coloni din felurite țeri și din felurite popore, — *nesce adunături din toate părțile*. Și după-ce au ajunsu la aceste „adunături de popore“ facu combinațiuni asupra originii noastre, încatu 'ți stă mintea în locu, față de atâta prostia seu atâta blăstemăție.

Firesce, că pe Eutropie nu-lu putemu întreba, că cum a înțelesu elu „*ex toto orbe romano*“ dar eu dicu, că decă aru fi vrutu elu, ca sub „*Orbis Romanus*“ (lumea romană) să înțelegă „*imperium Romanum*“ (imperăția Romană), de bunăsama aru fi pusu *ex toto imperio Romano*.

Dar spre norocire, atare conceptu în toate timpurile și la toate poporele are totu acel înțelesu. Lumea elina seu grécă a ținutu până acolo, până unde s'a estinsu limba elină seu grécă; lumea romană a ținutu până acolo, până unde s'a vorbitu limba popurală romană; prin epitetul elinu ori romanu, adausu cuvântulu lume, conceptulu arată, că înțelesul e: *lumea națională* a acelu popor; și lumea națională se estinde până acolo, până unde se vorbersce limba unui popor. Așa auđim adeseori pe Magiari esprimându-se: „N. megyében magyar világ van. (în comitatul N. e lume maghiară) vrea să dică, că acolo locuiescu Magiari, se vorbersce magiariesce; deci nu în toate comitatele e lume ma-

ghiară, deși toate comitatele sîntu într'o țară; din contră, lumea națională se estinde și peste granițele unei țări, până acolo, unde locuiesc omeni totu din acelașu popor p. e. nu numai în Germania e lumea germăną, ci și peste hotarele ei unde locuiesc germanii; — în acestu modu, *Orbis Romanus* nu a fostu identicu cu teritoriulu imperiulu romanu, — ci cu teritoriile, în cari s'a vorbitu limba romană poporală.

Așa dară nu se pôte susține păreră, că sub lumea romană se înțelege întregu imperiulu romanu, și că coloniile romane aduse în Dacia aũ fostu adunături de totu feliulu de popóre din imperiulu întregu. Se pertractămu și a dóua păreră.

Décă scriitorii străini așa de multu daũ pe Eutropie pentru dubiositatea împărută despre *Orbis romanus*, și pentru cele, ce ȑice despre retragerea lui Aurelianu din Dacia, — și décă acei scriitori străini aũ studiatu seriosu causa, și n'aũ ochi diochiați de politica lorũ, atunci chiar în citatulũ latinu din Eutropie, apriatũ potũ vedé, că Adrianu împératulu, carele a urmatũ lui Traianu și a domnitũ dela 118 până la 139 după Christosu a fostu îndemnatũ, ca să părăsescă Dacia, dar amicũ lui i-aũ ȑisũ, — ca se nu facă acésta „*ne multi cives Romani barbaris traderentur*” adecă, că nu cumva *mulți cetățeni Romani* să fiă predați pe mânia barbarilor!

Astfelũ, fiindũ colonisarea la anulũ 105—106 după Christosu și Adrianu domnindũ dela 118 până la 139 după Christosu dela colonisare în 20—30 de anĩ aũ fostu în Dacia *mulți cetățeni Romani*, — și ce e mai raționalũ, de câtũ a pricepe și a vedea acuma, — că acești *mulți cetățeni Romani*, aũ fostu chiar acei cetățeni Romani, cari aũ fostu aduși în Dacia, chiar de Trăianu cu coloniile romane.

Dar să ilustrămu ȑicerea; „*multi cives Romani*” adecă: mulți cetățeni Romani.

Pentru acésta trebuie se percurgemũ istoria drepturilor publice, ca se cunoscemũ pozițiunea de dreptũ a popórelor pe timpulũ lui Traianu. Pe timpulũ lui Traianu în imperiulu romanu aũ fostu mai multe feluri de drepturi publice în im-

periu, așa pentru persoane, precum pentru orașe, colonii și locuitorii din țările cucerite făcute provincii romane.

Roma fundându-se la anul 753 ant. Christosă la început a avut un teritoriu foarte mic, și omenii, cari locuiau pe acest teritoriu, mai ales Latini și Sabini dela Roma, s'au numit; Romanii și încă sub regii primi s'a creat: *Ius civitatis Romanae*, adică; dreptul cetățenimii romane, — al unui cetățen roman, — ce însă nu l'au avut toți locuitorii teritoriului. Cives Romanus avea multe drepturi personale și publice, și era ca o demnitate a fi cetățen roman.

S'au început luptele cu Latini și popoarele vecine, — dar progresul nu era precum îl doriau, pentru acesta la anul 493 ant. de Christosă Romanii au legat federe (un fel de alianță) cu latini și acestia s'au numit „socii latini nominis (soți cu numele latini) însă așa, încât Latini nu erau de tot independenți, și din relațiunile de federe s'a dezvoltat un alt drept public: *Ius Latii*, sau *latinitatis* (dreptul țării Latium, sau a latinității), care a fost drept mai mic, decât *jus civitatis Romanae*, — mai restrâns și față de persoane și față de instituțiunile publice ale Latinilor. La anul 338 înainte de Christosă Romanii au desfăcut legătura cu Latini, deși aveau limbă și religie comună, — pentru că s'au simțit așa de tari, încât să potă stăpâni pe socii latini nominis și respective să-și lătească domnia peste Latini, — și după-ce i-au învins, au dăruit persoane și orașe cu *jus civitatis romanae, sine suffragio*, adică, fără vot de constituțiune și fără de a avea drept la magistratură în Roma, — mai târziu, astfel de restringere s'a retras.

Îndată, după-ce Romanii s'au vădit în pace din partea Latinilor, au pornit ca se cuceresc celelalte popoare ale Italiei de atunci, și până la anul 268 înainte de Christosă au cucerit dela rîul Arno din Etruria, și dela orașul Striminium din Umbria, până la orașul Regium din vîrfurile sudice ale Italiei de atunci, și astfel s'a efectuit unitatea Italiei de atunci sub hegemonia și voința tare a Romanilor. Acuma

Romaniî, pe unele popóre, cari s'aû predatû mai uşorû sêu aû avutû încă virtute militară, le-a numitû: Socii italicî nominis, adecă: soţi cu numele italicî, şi dela 268 ant. Christosû pentru tótă Italia de atunci s'a desvoltatû dreptulû publicû numitû: *Jus italicum* (dreptulû italicî) care a fostû mai micû şi mai restrinsû decâtû: *jus civitatis Romanae* şi respective decâtû *jus Latii* sêu *latinitatis*, pentrucă popórele erau mai greu de gubernatû în imperiulû lătitû.

După-ce Romaniî la 241 ant. Chr. aû cuprinsû insula Sicilia, şi-aû îndreptatû armele în contra Celţilor sêu Gallilor dela nordulû Etruriei şi Umbriei — aşedaţi până în Alpi, în așa numita Gallia Cisalpina (dincóce de Alpi); La 224—222 ant. Christosû Romaniî cuprindû Gallia Cisalpina, şi o impartû în G. Cispadana (dincóce de riulû Padus) şi G. transpadana (dincolo de riulû Padus) şi o alăturéză Italiei de până acuma, şi Gallia Cisalpină o numescu: Italia Celtică sêu Italia de susû. Virtutea romană înse n'a lănceđitû, ci a trecutû şi în Gallia transalpină (G. dincolo de Alpi şi dela 59—50 ant. Christosû aû alăturatû imperiulû şi G. transalpina, şi atunci pentru ambele Galii s'a desvoltatû dreptulû publicû: *Jus Galliarum* Acestû dreptû publicû a fostû şi mai micû decâtû: *Ius italicum*; însă pentru acêsta, coloniile cari s'aû dusû din Latiu, aû căpetatû *jus Latii* saû *latinităţii*, éra cari s'aû dusû din Italia (dela Regium până la Arno şi Ariminium) aû căpetatû *jus italicum*. Întră drepturile ambelorû Gallii a întratû o diferenţă, — căci împêratulû Octavianû la anulû 42 înainte de Christosû Gallia cisalpina a alăturat'o şi contopit'o cu Italia vechiă, şi deatunci Gallia-cisalpina s'a numitû: Italia celtică şi Italia de susû; şi dreptulû italicî s'a lătitû şi peste Celţû sêu Galliî din Italia de susû, — până-ce *jus galliarum* a remasû încă pentru Gallia transalpină (Francia de ađi).

La 89 înainte de Christosû Iulie Cesare, ca consulû şi tribunî M. Plantie Silvanû, precum Gaie Papirie Carbone aû adusû legea: *pentru primirea Italilor în Ius civitatis Romanae*. Precum amû arêtatû, Italia era atunci numai până

în Gallia Cisalpina, — și astfel Italiă a fost proclamată de Romani, — era dela 42 înainte de Christos și Celții s'au Galli din Italia de sus, deveniră Romani, — dar fără ca se aibă Itali și Celți în toate părțile adevăratul jus civitatis Romanae, căci preste totu a domnițu jus Italicum.

Și după-ce Romani 'și-au lătitu imperiul și în alte părți ale Europei și Africei și Asiei, și cucerind felurite popore, au creat nouă provincii romane, — s'a dezvoltat; *Ius provinciarum*, adică: dreptul provinciilor. Acesta a fost mai mic decât toate celelalte drepturi publice, înșirate mai sus, și nu asemenea pentru toate provinciile nouă; — căci în unele s'a datu dreptu mai lărgit, în altele mai restrins, așa precum poporul s'a predat mai ușor și a recunoscutu statul roman, — seu precum s'a improvitat și a causat multă versare de sânge.

Locuitorii din provinciile cucerite de regulă s'au numit: *Dediti*, se în *ditione redacti, adjecti*, adică: aduși sub stăpânire, supuși. Ei nu avea constituțiunea lor și erau guvernați de magistrați Romani, dar Romani nisiau, ca se atragă pe locuitori și pentru acesta făceau și din ei cetățeni romani.

De totu sub alte considerațiuni de drepturi publice au fost *Coloniile romane* aduse în provincii, sub considerațiuni cu multu mai favorabile decât provincialii. În ce formă a fost organizarea imperiului roman și respective din Roma, în acea formă, dar firesc mai mică, a fost și organizarea unei colonii romane; — Colonia a fost: statul roman, în miniatura, adică în forma mică, a fost cu asemenea feluri de magistrați și drepturi.

Asemene, de totu sub alte considerațiuni cadu *legiunile* (regementele) *romane* din provincii, — pentru că aceste au fost organizate milităresc, și au fost adunate din feliurite țeri și popore ale imperiului; legiunile romane au fost garnisone, cari se strămutau din țeri în țeri — până-ce coloniile erau permanente avându vatra lor în provincie.

După-ce dară amă înșirată pe scurtă despre drepturile publice din imperiulă romană, ca se cuprindemă mai bine poseșiunea coloniiloră romane din Dacia, vine întrebarea, că :

„*Traiană împăratulă ce drepturi publice a dată coloniiloră romane din Dacia*“?

În legile romane se află :

„Și în Dacia, Colonia Zernensiloră aședată de divulă Traiană, e cu dreptulă italică ¹⁾).

„Si Zarmisegethusa e cu acelă dreptă; asemenea colonia Napocensă și Apulensă; și satulă Patavicensiloră, carele dela divulă Severă a câștigată dreptulă coloniei ²⁾).

Aă mai fostă și alte colonii romane în Dacia, dar la 528—534 după Christosă când Iustiniană a adunată fragmentele de legi, nu s'a aflată urmă de altele, decâtă de cele înșirate; sântă însă alte isvóre pentru celelalte colonii din Dacia. — Pentru themă sântă destule, cele înșirate.

Și înainte de Traiană și după elă, împărații aă dăruită *coloniile romane*, cu atare dreptă publică; dăruirile cele mai din urmă sântă dela împăratulă Alexander Severă mortă la 212 după Christosă pentrucă după elă a domnită împăratulă

¹⁾ În Corpus juris civilis sânt legile romane, codificate de Iustiniană împăratulă la anulă 528 până 534 după Christosă. În Digestorum lib. L. titlulă XV. punctă 8 se află: In Dacia quoque Zernensium colonia a divo Traiano deducta, juris italicę est.

Zerna scă Dierna scă Cerna a fostă Coloniă pela Zernești din România, la Dunăre pela Turnulă Severină.

²⁾ Digestorum lib. la titlu XV. punctă 9 Zarmisegethusa quoque eiusdem iuris est, item Napocensis colonia et Apulensis; et Patavicensium vicus, Qui a Divo Severo ius coloniae impetravit.

Zarmisegethusa la Daci, Ulpia Traiană la Romană, ađi Gradiste scă Vărhely în țara Hațegului. Napoca se pune lângă Clușulă de ađi, Apulum a fostă Belgradulă scă Alba-Iulia de ađi. Patavissa scă Potaișa e Turda de ađi. Decă Patavicensii aă căpetată dreptulă coloniei dela Severă — ăă tóte celelalte, dela Traiană. Vicus Patavicensium e de mare însemnătate: a) pentrucă arată, că de unde aă venită colonistii. În Veneția a fostă orașulă Patavium, rădicată de Eugani, ună trunchiu din poporulă Etrusciloră; b) că Colonia Patavicensiloră nu a fostă formată sub Traiană căci altcum acesta 'i dedea jus italicum, ci că Patavicensii ori s'aă ruptă de cătră alte colonii mai vechi, ori aă emigrată mai târđiă în Dacia.

Caracalla, carele pe toți locuitorii liberi ai imperiului roman îl a proclamat de cetățeni romani, adică: afară de sclavi.

Dar și până la Sever, în toate coloniile române au avut: *jus italicum* și altă dreptă.

„Eară colonia Ptolomensilor, carea e aședată întră Phönice și Palaestina, *nu are nimic, afară de numele coloniei* ¹⁾).

În Palestina fură două colonii, Caesariensa și Aelia Capitolina, *dar nici una n'are dreptul italic* ²⁾ sub Vespasian s'a numit: Flavia; éară Aelia Capitolina a fostă fundată de Aelius Hadrianus, — pe locul, unde a stată Ierusalimul resipit.

Dar Sever împăratul a fostă așa de liberal, încâtă și orașelor cu locuitori de origine străină, și unde numai garnisóna a fostă romană, li-a dăruită numele de colonie romană și li-a dată *jus italicum*, însă acele au trebuit să aibă forțe mare merit pentru statul roman. Așa p. e. a fostă Colonia Tyrilor în Phönice din Syria, căci Sever a strămutat, a rădicat Phoenice de colonia romană ³⁾).

Ulpian, unul din cei mai renumiți juriști romani dice: „E de a scî, cumcă sîntă atari colonii, cu dreptul italic, precum e Fenice în Syria, colonia cea mai strălucită a Tyrilor, de unde e originea mea (a lui Ulpian); mândră cu regiuni și în șirul seculilor cea mai vechiă, puternică de arme și cea mai tînetorea de federea ce a legat cu Romani; éară acestei colonii, divul Sever împărat al nostru, pentru

¹⁾ Locul citat punct 3. Ptolomensium enim colonia quae inter Phoenicem et Palaestinam sita est nihil praeter nomen Coloniae habet. Ptolemais oraș în Phönicia, (ađ Acca și Sântul Iean d' Acre), se înșiră întră coloniile romane.

²⁾ Coc. cit. punct. 6. În Palaestina duae fuerant coloniae, Caesariensis et Selia Capitolina, sed neutra jus italicum habet.

³⁾ Meyers Conv. Lex. Vom Kaiser Severus zur römischen Colonie erhoben, adică: de împăratul Sever, a fostă înălțat de colonia romană — fără ca locuitorii se fiă fostă Romani. Kocsányi Ferenc Régi földleirat pag. 133 római teleppé tette = a făcut-o de colonia romană.

credința, către mărita republică și imperiul roman, i-a dat dreptul italic¹⁾.

După aceste desluciri vine întrebarea, că: „*Traiană împăratul, pentru-ce a dat jus italicum, coloniilor romane din Dacia?*”

„*Pentru-că Traiană în Dacia a adusă coloni romane, adunate din Italia și din popore, cari în Italia avău jus italicum, și nu se putea, ca locuitorii Italici cu jus italicum, aduși ca coloni în altă țară, să-și perdă dreptul italic*”.

Iară din contră, coloniile aședate în alte provincii, dar fără populațiune din Italia, ci din alte provincii și din popore străine nu aū căpătat jus italicum. Și Ulpian, colonia din Fenice nu o numesce: colonia romană, ci numai coloniă. Aceste coloni întru atâta erau romane, încâtă erau aședate de Romani sēu rădicate la dreptul unei coloni romane. Erau aședate, ca se impopuleze orașe resipite în resboie, sēu să fiă de ajutor garnisonei romane, față de populațiunea locală și numai magistrații erau Romani.

Acum ne vom convinge și mai bine, că *Orbis Romanus*, pentru coloniile romane din Dacia a fost în sensul strins: *Italia*, unde s'a vorbit, limba popurală romană. Prin urmare să ne reîntorcem éra la Eutropie, carele arată, că pe timpul împăratului Adrian 118—139 după Christosă adecă: la 20—30 de ani după colonisare „*în Dacia aū fost mulți cetățeni Romani*”.

Aū și trebuit se fiă mulți cetățeni Romani în Dacia.

a) după legea lui Iulie Cesare și a numiților tribuni la 89 înainte de Christosă Itali (cei liberi) din Italia fură primiți în jus civitatis Romanae, adecă capătară dreptul de cetățeni romani;

¹⁾ Ulpianus Domitius lib. I. de Censibus punct 1. Ulpian s'a născut la 170 după Christosă în Tyrosă, a fost învățătorul și tutorul împăratului Sever, — de aci putem pricepe, că pentru Tyros (Fenice) s'a rădicat de colonia romană, — în carea, numai garnisóna a fost romană, și puțin cetățeni.

b) pentrucă împăratul Octavianu la anul 42 înainte de Christos și Gallia cisalpina a unit'o și contopit'o cu Italia, și atunci și orașele și municipiele, și locuitorii liberi ai Galliei Cisalpine au intrat în cetățenimea romană;

c) pentrucă cu coloniile romane în Dacia, nu au venit numai diregători romani adecă persoane singulare, cari au avut jus civitatis romanae, — ci după Eutropie, a venit mulțime nemărginită de ómeni, pentru de a cultiva agrii și a *impopula orașele*, între cari, precum scim din inscripțiuni, au fost mai multe orașe provădute cu drepturi municipale, și au avut populațiune din tóte clasele sociale;

d) pentrucă pentru guvernarea Daciei, afară de diregători, chiar a fost lipsă și de cetățeni romani, ca se fiă o pază credincioasă a provinciei nouă și apăsătoare, susținătoare de potestatea romană în Dacia, căci precum ȕice Carolu Rotteck (II. pag. 134). „Coloniile romane s'au aședat pentru impopularea orașelor risipite séu pentru susținerea Domniei romane; pentru acésta mai multu la granița inimicilor séu în mijlocul națiunii de credință dubioasă. Astfel de colonii, respective de garnisóne se folosiau de *dreptul român*, dar fără ca se i-a parte la comițiile (adunările constituționale) și la demnitățile de magistrați din Roma“.

Dar pentru dovedirea, că mulțimea din coloniile romane s'a adus din Italia, unde s'a vorbit limba poporală romană și unde era mulțime și de cetățeni Romani, — ce trebuie dovadă mai mare, decât chiar noi însine? limba noastră, și mulțime de caracteristice pentru romanitatea noastră, sânt dovedi în gradul cel mai mare!

Au dóră cu putință e în natură, ca din leu și din vultur să se prăsască un al 3-lea și al 4-lea soi de animale, fără ca să se susțină caracteristică leului și a vulturului. Romani, numai din Romani s'au putut nasce!

E bine, — am ajuns cu aserțiunea și respective cu demonstrarea, că: „*Coloniile romane aduse în Dacia, au fost din Italia!* dar acum urméză întrebarea, că: Coloniile romane

aduse în Dacia, din ce părți și din cari popore ale Italiei au fostu adunate? Și adecă: întrebarea și mai de aprópe, că: Pe ce teritoru italicu, anume a fostu léganulu colonielorú romane, — și care poporú vechiú alú Italiei a datú din sine partea cea mai mare coloniilorú romane, pentru de a mijloci nascerea unuí poporú nou latinú séu *romanú*, de sine stătătorú și întregú, — adecă: nascerea poporulu românescú?

Scrutările de până acuma nu s'au atinsú de asemenea întrebări, — dar eu credú, că într'unú șirú lungú de pertractări viitoare, le voiú deslega cu rezultatulú doritú.

Dr. At. M. Marienescu.

BIBLIOGRAFIA.

După volumele I. și II. ale opulu titulatú:

Părți alese din Istoria Transilvaniei pe două sute de ani din urmă, au apărutú și *volumulú alú III-lea* în formatulú și cu tipariulú celorlalte două, în 40 de cóle, de G. Barițiu. Sibiu 1891 în edițiunea autorulu. Tipografia W. Krafft.

Acei cetitori români, cari au aruncatú ochiú preste cele două volume vorú fi pututú observa, că cele mai multe părți câte amú adunatú la unú locú se reducú la istoria suferințelorú poporulu românú, s'au precum s'a mai đisú, la tragedia nóstră națională, anume în vol. I. începéndú dela anulú 1683 până inclusive la 1847, érá în alú II-lea dela 1848 până la 1860, adecă selbatecele vërsări de sânge, atrocitățile esecutate cu scopú de a estermina pe poporulu românú apoi lege marțială și în urmă absolutismú rigorosú.

Întocma același metodú amú urmatú și în compunerea volumulu III, care cuprinde evenimente dela 1860 până la 1883, adecă dintr'unú periodú de 23 de ani, fórte bogatú și acesta de catastrofe mari, ca și de resturnături, care au lovitú de a dreptulú în partea națiunei române locuitoare în țerile monarchiei austro-unguresci. Nu amú trecutú cu vederea evenimentele generale, fără a cărorú cunóscere nu amú putea înțelege pe acelea, în care au fostú acești români actori, în proporțiuni ca niciodată, atâtú în sfera politică câtú și în cea bisericéscă și întru înmulțirea elementelorú de cultură, nu numai până la dualismú, ci chiar și dela acesta încóce în mânia tuturorú pedecelorú și a machiavelismulu rafinatú.

Cele două congrese naționale politice, unul din Ianuarie 1861, altul din Aprilie 1863, cele două diete transilvane, una democratică dintre anii 1863 et 4, alta aristocratică din Novembre 1865, dese călătorii ale metropoliților și deputaților la Viena, intrarea ardelenilor în senatul imperial din Viena, eșirea lor de acolo între cele mai triste împrejurări, smulgerea românilor greco-orientali de sub domnia hierarchiei sârbesci, prin organizarea metropoliei și a episcopiei de Caransebeș alături cu cea de Arad, disensiunile românilor, — ca urmare imperativă a înfricoșatei căderei dela Königgratz, înființarea dualismului, autonomia Transilvaniei cassată, legile acesteia din 1863/4 anulate, națiunea română ca individualitate politică sacrificată și aruncată la discrețiunea unui alt element național, luptele politice continuate din partea românilor, intrarea lor pentru marele scop al emancipării manifestată și circumscrisă în memorandumul național, împărțită în patru limbi popoarelor apărătoare de drept și de libertate, acestea și alte câte-va momente mari din viața noastră națională se pot vedea adunate în vol. III pe 23 de ani, confirmate cu câte-va acte și corespondențe intercalate în text, éra altele vre-o 96 alăturate ca suplément la volumul acesta, precum s'a adaus 80 și la celelalte două anteriore.

Acest volum al III-lea costă legat tare 4 fl., legat ușor 3 fl. 50 cr. v. a.

În restimp de 3 luni, adică până la 31 Ianuariu 1892 expedițiunea din partea autorului se face franco pentru toți domni, câți se vor fi prenumerat deadreptul la el, după acel termin esemplarele remase neprenumerate trec în comisiune la librăria W. Krafft în Sibii.

Dela 5 sau mai multe esemplare plătite dintr'o dată se dau 10% ca rabat.

Se mai află și din vol. I. și II. multe esemplare și se dau cu prețurile cunoscute mai de înainte, legate tare câte 5 fl. broșurate câte 4 fl. 50 cr. s'au toate trei volumele în 141 de côle 14 fl. legate, 12 fl. 50 cr. broșurate.

Comandele se fac mai sigur prin mandate postale. Expedițiune promptă.

Sibii, 30 Octombre, 1891.

George Barițiu.

Codicele Mateiū Voileanū, scriere din prima jumătate a véculei trecutū, publicată de *Mateiū Voilénū*, asesorū consist. Sibiiū tipografia archidieceasană 8° 144 pag. preţulū 80 cr.

Cartea poporului. *Carte de cetire*, pentru anii din urmă ai scólelorū poporale, scólele de repitiţiune, cursurile de adulţi şi pentru poporulū nostru întocmită de *I. Popū Reteganulū*, edit. librăriei N. I. Ciurea, Braşovū, 1892 preţulū 75 cr.

Chiuiturī de care strigă ficiorī în jocū, adunate din poporū de *I. P. Reteganulū* şi date poporului de A. Todoranū tipograf. Gherla tip. edit. şi popr. tipogr. Aurora A. Todoranū 1891.

Datine şi credinţe poporale, opū ce se va pune sub tiparū la începutulū anului 1892 şi prin Augustū va fi gata, conţinendū 50 cóle, tipărite în 8° mare, tipografia Aurora în Gherla (Szamosujvár), de *Ioanū Popū Reteganulū*. Preţulū de prenumeraţiune 3 fl. a se trāmite la numita tipografiā celū multū până la 1-a Ianuarie st. v. 1892.

BCU Cluj PARTEA OFICIALĂ. library Cluj

Nr. 455/1891.

Procesū verbalū

alū comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura romānă şi cultura poporului romānū, luatū în şedinţa dela 6 Noemvre n. 1891.

Preşedinte: Dr. Il. Puşcariū, vice-preşedinte. **Membrīi prezenţi:** Ioanū Hannia, P. Cosma, Z. Boiu, Ioanū Papiū, I. St. Şuluţū, I. V. Russu, I. Creţu, I. G. Popū, G. Candrea, cassarū, Nicanorū Frateşū, controlorū, N. Toganū, bibliotecarū.

Secretarū: Dr. I. Crişianū.

Nr. 217. Preacuvioşia Sa dlū archimandritū şi vicarū-archiepiscopescū, Dr. Il. Puşcariū, împărtăşesce, că, în calitatea sa de vice-preşedinte alū Asociaţiunii, s'a aflatū îndemnatū a convoca însuşi şedinţa de faţă, fiindū preşedintele, dlū G. Bariţū, împedecatū, şi declară decī şedinţa deschisă.

— Spre sciinţă.

Nr. 218. Direcţiunea scólei civile de fete a Asociaţiunii prin hârtia Nr. 18 Septembre a. c. Nr. 11 subşterne spre revisuire

protocolul conferinței corpului didactic delat 12 Septemvrie a. c. dimpreună cu planul de ore.

Din protocol se vede:

a) că s'au introdus puterile nou numite: directorul Dr. I. Crișianu, învățătorul I. Popoviciu și guvernanta Cornelia Ciceiu, toți începându-și deja funcțiunea;

b) că la stabilirea planului de ore pentru anul scol. curent corpul didactic a fost necesitat să reflecte la serviciile guvernantei în ce privește prevederea limbii germane în clasele III și IV, și că numitul corp se roagă, ca acest comitet să revină asupra propunerii lui din conferința delat 29 Iunie a. c. referitoare la sistematizarea unui post pentru o nouă putere didactică suplentă;

c) că pentru împăcarea unor divergențe între planul de învățământ stabilit de comitet și aprobat de locurile mai înalte și între planul edat, după aprobarea celui dintâi, de înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea din 11 August 1887 sub Nr. 29000, s'a exmis o comisiune din sînul corpului didactic cu însărcinarea a face conferință propunerii relativă la modificările, ce vor fi a se introduce; modificările, ce le va proiecta conferința, se vor supune comitetului spre aprobare;

d) că până la 12 Septemvrie a. c. au fost înscrise 45 eleve; lecțiile și-au luat începutul regulat la 7 Septemvrie a. c.;

e) că 5 eleve au fost primite pe baza unui examen de primire;

f) că revisuindu-se biblioteca corpului didactic, s'a constatat lipsa unor cărți, cari probabil se vor fi aflîndu spre folosire la fostul bibliotecar, la dnul Dr. P. Șpanu; pentru restituirea numitelor cărți a făcut direcțiunea pașii de lipsă la însărcinarea conferinței;

g) că comitetul e rugat să preliminară în bugetul pro 1891/2 o sumă corespunzătoare pentru procurarea unui dulap de cărți pe sîma bibliotecii corpului didactic. (Ex. Nr. 366/1891 și Nr. 416/1891).

— Introducerea nouelor puteri la scôlă, dispozițiunile luate pentru proiectarea modificărilor, ce ar fi să se introducă în planul de învățământ, starea elevilor și recepțiunea unor eleve pe baza examenului de primire servesc spre sciință. Ce privește lipsa de cărți constatată în biblioteca corpului didactic, direcțiunea va încunoscînta la timpul său pe comitet despre rezultatul pașilor întreprinși.

Ce privește cererea corpului didactic referitoare la sistematizarea unui post pentru o nouă putere didactică, comitetul acum

nu se află în poziția de a o încuviința, mai ales și în vederea dispozițiilor, ce vor fi a se lua cu scopul de a se executa concludul adunării generale din anul acesta, relativ la crearea de stipendii pentru elevi și eleve, cari să se perfecționeze ca puteri didactice pentru școala noastră, dispozițiunii, în cari se va reflecta și la lipsa indicată în propunerea corpului didactic.

Pentru ca și până atunci să se delătore neajunsul, ce se arată în provederea studiului limbei germane, direcțiunea școlii se însărcinează cu eruirea unei persoane apte, care pe lângă o remunerațiune corespunzătoare ar fi aplicată să provadă numitul studiu, avându a face comitetului propunerii atât cu privire la persoană înșasi cât și cu privire la remunerațiunea, ce ar fi a i-se aplicada.

Nr. 219. În legătură cu cele cuprinse la punctul precedent se prezintă spre revisuire protocoalele conferințelor corpului didactic al școlii Asociațiunii dela 7 Octombrie a. c. și dela 17 Octombrie a. c. cuprinzându propunerii relativ la modificările, ce ar fi a se introduce în planul de învățământ. (Ex. Nr. 456/1891).

— Modificările propuse, fiind întemeiate pe planul de învățământ edat de înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea dto 11 Augustu 1887 Nr. 29000 se primesc și planul de învățământ al școlii civile se stabilește în textul, ce se alătură la acestu proces verbal.

Nr. 220. Dl. At. Cimponeri, jude de tabla reg. în pens. cere a i se arăta, dacă e posibil, ca fiica d-sale Ecaterina, elevă a școlii civile, să fiă primită în internat numai preste di, dându-i-se aici prânzul și ojina, eră sera să mergă acasă, unde ar fi să petrecă și Duminecile și srbătorile; și care ar fi condițiunile de primire? (Ex. 349/1891).

— Ne încăpându în cadrul regulamentului școlii și a internatului, cererea dlui At. Cimponeri nu se poate încuviința.

Nr. 221. Dl. Ioan Iancu, preot în Vidra supr., prin hârtia dto 5 Septemvre a. c. trimite suma de 50 fl. v. a. rata a II-a pentru anul curent din arênda pentru realitățile din lăsământul lui Avram Iancu (Ex. Nr. 354/1891).

— Se cuităză primirea sumei de 50 fl., care s'a transpus la cassa Asociațiunii spre contare în regulă.

Nr. 222. În legătură cu cele cuprinse la punctul precedent se decide :

— Se solicităză dl. B. de Harșanu să satisfacă fără amênare concludul acestui comitet dto 4 Iuliu a. c. Nr. prot. 101, ce i-sa

comunicat sub Nr. 187/1891 și prin care a fost provocat a subșterne la comitetul sumele, ce le-a încasat din arânda după realitățile din lăsamântul lui A. Iancu, de când a luat d-sa în mână administrarea acelor realități și până aji.

Nr. 223. Eliseu Mezei, stud. în teologie, se rîgă pentru un ajutor în locul stipendiului de 60 fl. din fundațiunea Marinovic, care i s'a fost votat în anul 1888, după-ce în urma morții tatălui său îi rămăsese Asociațiunii dela acesta o donațiune de 2000 fl. cu datorița, ca din interesele acestei donațiuni să fiă spriginit fiul Eliseu, pe atunci student de gimnasiu, pe timpul, cît va fi la studiu. (Ex. Nr. 360/1891).

— Cererea tînerului Eliseu Mezei se încuviințază și 'i se votază, pentru cei trei ani consecutivi cît se cere să stee la studiul teologiei, un ajutor în suma anuală de 60 fl. v. a., care se va acoperi din cruțările budgetului anilor respectivi. Extradarea ajutorului se va face în rate treilunare decursive, cu începere dela 1 Sept. a. c.

Nr. 224. Direcțiunea despărțementului XX. (Beclénu) prin hîrtia dto 12 Sept. 1891 subterne, pe lângă suma de 44 fl. taxe întrate dela membri, spre revisuire protocolul adunării generale a despărțementului, ținute în Becleanu S. Dobica la 1 August a. c., dimpreună cu aclusele lui: a) consemnarea membrilor, b) o disertațiune „Cîteva cuvinte de învîțătură pentru popor” de I. Boténu, c) preliminarul pro 1891/2, și d) raportul subcomitetului, cu rugarea: de a se publica disertațiunea în fîi'a „Transilvania”, éru pe séma membrilor a se trimite cîte un ésemplar din statutele și regulamentele Asociațiunii precum și fîia „Transilvania”. Din protocolul subșternut se vede:

a) că s'a cetit raportul subcomitetului despre activitatea sa dela constituire și până la adunarea de față;

b) se ascultă raportul cassarului asupra sumelor întrate dela membri;

c) s'a hotărît a se lăsa la chipzuéla subcomitetului aflarea modalităților pentru învitarea poporului la adunări;

d) pentru regularea agendelor e rugat acest comitet a pune la dispoziție pe séma membrilor din despărțement éxemplare din tipăriturile Asociațiunii;

e) disertațiunea a fost ascultată cu plăcere și s'a aclusu la protocol în scopul de a fi publicată;

f) din taxe dela membri vechi ordinari și ajutatori a întrat suma de 65 fl.;

g) se prelininează spesele despărțământului cu 21 fl., cari se voru acoperi din suma de 21 fl. intrată la adunare dela membrii ajutători; taxele dela membrii ordinari în suma de 44 fl. s'au transpusu comitetului Asociațiunii;

h) proxima adunare generală se va ține în Apa-Nușifalău. (Ex. Nr. 361/1891).

— Se adeverece primirea sumei de 44 fl. intrată din taxe dela membri; sumia numită s'a transpusu la cassa Asociațiunii spre contare în regulă. Disertațiunea cetită în adunare se transpune redacțiunii fœi spre eventuală publicare. Tipăriturile cerute se trimitu în exemplare corespundătoare; în privința trimiterii fœi la adresa membriloru s'au luatū dispozițiunile de lipsă. Cuprinsulū protocolulū subșternutū se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 225. Dlu Partenie Cosma prin hârtia dto 3/15 Septemvrie a. c. transpune din partea dluī Dr. A. Maniū suma de 200 fl., menită dreptū ajutorū pentru elevele dela scôla civilă de fete a Asociațiunii pe anulū scolarū 1891/2 cu rugarea: a se cuita primirea ei de-a dreptulū dluī Dr. A. Maniū. (Ex. Nr. 362/1891).

— Se cuităză cu mulțumită primirea sumei de 200 fl., care sumă s'a transpusu spre contare la cassa Asociațiunii și se va folosi conformū destinațiunii ei.

Nr. 226. Direcțiunea scôlei Asociațiunii prin hârtia dto 29 Septemvre a. c. Nr. 20 raportăză, că eleva de clasa II civilă, Elisabeta Popovici, căreia 'i-s'a conferitū unū stipendiu de 50 fl. pro anulū scol. curentū, locuindū afară de internatū, a declaratū înaintea direcțiunii dimpreună cu părinți ei, că renunță la stipendiulū votatū. (Ex. Nr. 377/1891).

— Spre sciință. Stipendiulū din cestiune se declară vacantū.

Nr. 227. În legătură cu cele de sub Nr. precedentū se presentă cererea domnului Dr. Sofronū Comșa, medicū cercualū în Arpașulū infer., pentru acordarea unū stipendin de 50 fl. pe sêma fiicei sale Maria (Ex. Nr. 363/1891).

— Cererea dluī Dr. Sofronū Comșa se încuviințăză între marginile condițiunilorū din concursū.

Nr. 228. Direcțiunea despărțământului XXIII (Turda) alū Asociațiunii prin hârtia dto 17 Septemvre a. c. Nr. 1 subșterne, pe lângă suma de 40 fl. taxe intrate dela membri, protocolulū adunării generale a despărțământului, ținute în Turda la 8 Augustū a. c., cu aclusele lui spre revisiuire.

Din protocolul subșternut se vede:

a) că în absența directorului, a dlui Dr. I. Rațiș, a deschisă adunarea secretarul, dl Simeon Popu;

b) că până la reconstituirea despărțământului, ce are să se întempe în această adunare, s'a încredințat presiul dlui Simion Popu, ér oficiul de secretar, purtat până acum de dl Simion Popu, dlui S. Moldovanu;

c) că reconstituindu-se subcomitetul, s'a ales:

1. Director: dl Simeon Moldovanu;

2. Membrii în comitet: Dni Dr. I. Rațiș, Ioan Petricașu, Silvestru Moldovanu, Alex. P. Romoțanu, Iuliu Vlăduț și P. Roșca;

d) proxima adunare generală se va ține în comuna Luna de Arieș;

e) d-șora Augusta Vlăduț a declamat poesia „Sentinela română“, ér dl Eugeniu Pățeanu poesia „Glasul unui român“, de A. Mureșanu; dl Simeon Nicora, învțător în Luna, a cetit disertatiunea „Despre însemnătatea bibliotecelor poporale“, ér dl N. Mazere a ținut un discurs „despre cultivarea limbei și literaturii române, ca ținta supremă a Asociațiunii transilvane“; disertatiunea dlui Nicora se alătură la protocol spre eventuală publicare în fôia Asociațiunii;

f) a intrat din taxe suma de 40 fl. v. a.

În legătură se presentă și hârtia aceleiași direcțiunii dto 3 Octombrie a. c., prin care se subșterne spre revisuire și protocolul subcomitetului dela 17 Septemvre dimpreună cu 3 acții de ale bancei „Arieșana“.

Din protocolul subcomitetului se vede:

a) că s'a constituit subcomitetul, ales fiind de actuar dl Silvestru Moldovanu, cassar dl Iuliu Vlăduț și controlor dl Alex. P. Romoțanu;

b) suma de 14 fl. 48 cr., venitul petrecerei de vară a tinerimii române din Turda, va fi a se folosi pentru acoperirea trebuințelor despărțământului;

c) s'a luat hotăriri de a stîrni interesul inteligenței și a poporului din despărțământ pentru scopurile Asociațiunii;

d) amanetul dlui B. Suciș, constătător din 3 acții arieșene, până își va achita restul de 150 fl. din taxa de membru fundator, să se păstreze la cassa Asociațiunii. (Ex. Nr. 364 și 393/1891).

— Primirea sumei de 40 fl. se cuită. Suma numită s'a transpus la cassa Asociațiunii spre contare. Reconstituirea sub-

comitetului se ia cu aprobare la cunoștință. Celelalte părți ale protocolului adunării generale servesc spre știință cu aceea, că disertațiunea dluî Nicoră se va transpune redacțiunii spre eventuală publicare în foia Asociațiunii.

Cuprinsul protocolului subcomitetului servește spre știință, cuitându-se primirea celor trei acțiuni ale dluî Suciū, care se vor păstra la cassa Asociațiunii până la achitarea restului din taxa de membru fondator. Venitul acțiunilor se va socoti în contul intereselor conveniende după suma restantă.

Nr. 229. Direcțiunea școlii prezintă cu hârtia dto 18 Septembrie a. c. Nr. 13, conform însărcinării primite cu datul 5 Sept. a. c. Nr. 333, părerea sa asupra cererii preotului din Armeni Simeon Ōprișu, ca ficele sale Leontina și Silvia să fie scutite de didactru pentru anul școlar curent. (Ex. Nr. 367/1891).

— Se adoptă părerea direcțiunii și eleva Leontina Ōprișu se scutesce dela solvirea didactrului pro 1891/2, rămânându ca Silvia Ōprișu să plătescă numitul didactru.

Nr. 230. Direcțiunea școlii prezintă în hârtia dto 19 Sept. a. c. Nr. 14, la însărcinarea primită cu datul 5 Septembrie a. c. Nr. 337, părerea sa asupra cererii d-șorei Valeria Avramu, pentru a fi primită ca îngrijitoare la internat (Ex. Nr. 368/1891)

— Părerea direcțiunii de cuprinsul, că d-șora Valeria Avramu, fiindu prea tineră, nu se pôte de astădată nici-decum reflecta la serviciile dênsei, se adoptă, avându a se da petentei un răspuns în acestu înțeles.

Nr. 231. Direcțiunea școlii prezintă în hârtia dto 19 Sept. a. c. Nr. 15, conform însărcinării primite cu datul 5 Septembrie a. c. Nr. 339, părerea sa asupra însinuării dluî Dr. A. Balinth la postul de medic în internat, care merge intr'acolo, că e foarte greu între împregiurările date a reflecta la serviciile, altfelu siguru bune, ale dluî Dr. A. Balinth, după-ce acela locuesce atât de departe de internat, mai alesu și în vederea, că în casurile obvenite deja direcțiunea a reclamat și continuă a reclama, în conțelegere cu dlu delegatu, serviciile dluî Dr. Stüssmann, care aprôpe doi ani de a rëndulu a provêdut postul de medic alu internatului în substituirea dluî Dr. I. Moga, spre mulțumirea noastră, fără a primi vre-o remunerațiune. (Ex. Nr. 369/1891).

— Se adoptă părerea direcțiunii, aprobându-se dispozițiunile făcute.

Nr. 231. Părerea direcțiunii scolare cerută prin hârtia acestui comitetu dto 5 Septemvre a. c. Nr. 342 asupra cererii dluî Tăbăcariu, de a se scuti ficia sa Eugenia de didactru pentru anulul scol. curentu, care părere merge într'acolo, ca numita elevă, nedovedindū sporu deplinu satisfăcătoru, să fiă scutită numai în considerarea deosebită a stării părinților seî și numai pe sem. I. alū anulul scol. curentu, scutirea mai departe remânendū a atērna dela sporulū ce'-lū va arēta în decursulū numitului semestru (Ex. Numērulū 370/1891).

— Se adóptă întocma.

Nr. 232. În aprețiarea părerii direcțiunii scolare dto 19 Sept. a. c. Nr. 17 cerută prin hârtia acestui comitetu dto 5 Sept. a. c. Nr. 345. (Ex. 371/1891).

— Elevele Elena și Aurelia Reou se scutescū dela solvirea didactrului pro 1891/2,

Nr. 233. La însărcinarea primită cu datulū 5 Septemvre a. c. Nr. 316 de a'și da părerea asupra cererii d-șoreî învેtătorese Eugenia Trifu: de a-i se da voia a locui afară de internatū, direcțiunea scolară prin hârtia dto 22 Septemvre a. c. Nr. 12 raportēză, că numita d-șoră nu mai reclamă favorulū cerutū. (Ex. Nr. 372/1891).

— Spre sciință.

Nr. 234. Tribunalū reg. financiarū din Budapesta prin sentența dto 8 Augustū a. c. Nr. 12741 a respinsū recursulū acestui comitetu și a aprobatū sentența dto 2 Octomvre 1890 Nr. 14095 a direcțiunii financiare din Sibiu, în urma căreia Asociațiunea e îndatorată a solvi ecuiivalentulū de 4/10% în suma anuală de 65 fl. 40 cr. măsuratū după averea sa nemișcătoe.

Același tribunalū prin sentența totū dto 8 Augustū a. c. Nr. 12529, dāndū locū recursului acestui comitetu, a scutitū de ecuiivalentū averea mișcătoe a Asociațiunii precumū și averea fundațiunii „Cipariu“ și „Anonima din Brașovū“ (Ex. Nr. 374 și 452/1891).

— Spre sciință. Sentențele numite se comunică cu cassarulū spre scire și conformare cu însărcinarea, a achita ecuiivalentulū după averea nemișcătoe.

Nr. 235. Societatea „Transilvania“ a transpusū la cassa Asociațiunii în scopulū stipendiării elevilorū dela meserii pentru timpulū dela 1 Octomvre a. c. până la 1 Aprilie 1892 suma de 200 fl. v. a. (Ex. Nr. 379/1891).

— Spre sciință, constatāndu-se, că cuitarea s'a făcutū pe cale presidială.

Nr. 236. Administrațiunea diarului „Telegraful Român” subșterne unŭ contŭ de 13 fl. 50 cr. taxe de timbru pentru mai multe publicațiuni de ale Asociațiunii (Ex. Nr. 380/1891).

— Suma de 13 fl. 50 cr. se asemnăză la cassa Asociațiunii spre solvire.

Nr. 237. Direcțiunea scólei prin hârtia dto 1 Octomvre a. c. Nr. 23 raportéză, că sa vĕdută necesitată a acorda însăși, fiindŭ lucrulŭ de urgență, d-șórei învĕțătóre Eugenia Trifŭ o anticipațiune din salariŭ de 54 fl. v. a., éru dșórei Elisa Nasta o anticipațiune din salariŭ de 32 fl., ca să-și póťă achita taxele la fondulŭ de pensiune; replătirea, în privința căreia s’au luatŭ dispozițiunile de lipsă, se va face prin subtrageri lunare până la finea anului scolarŭ curentŭ (Ex. Nr. 384/1891).

— Se apróbă dispozițiunile direcțiunii.

Nr. 238. D-na Ana Hodoșŭ a donatŭ pe séma bibliotecii Asociațiunii o parte considerabilă din biblioteca fericitulŭ ei soțŭ, Dr. I. Hodoșŭ, fostŭ secretarŭ alŭ Asociațiunii; pe cale presidială i s’a mulțumitŭ d-nei Hodoșŭ pentru frumosulŭ darŭ, erŭ bibliotecarulŭ Asociațiunii a primitŭ însărcinarea a dispune transportarea cărțilorŭ și ale încorpora la biblioteca Asociațiunii (Ex. Nr. 385/1891).

— Spre sciință.

Nr. 239. Dlŭ Oncescu, notarŭ în Rĕhĕu, prin hârtia dto 4 Septembre a. c. subșterne, pe lângă suma de 77 fl. întrată din taxe dela membri ordinari din despărțēmĕntulŭ VI. (Sebeș), spre revisuire 2 protocéle ale subcomitetulŭ și unŭ protocolŭ alŭ adunării generale din acelŭ despărțēmĕntŭ.

Din protocolulŭ subcomitetulŭ dela 19/31 Iulie 1890 se vede :

a) că dlŭ Daniilŭ Davidŭ, alesulŭ directorŭ, cerĕndŭ, din cauza că s’a strămutatŭ cu locuința în Orĕștie, a fi desărcinatŭ de oficiulŭ de directorŭ, acestŭ oficiŭ s’a încređutŭ, până la proxima adunare a despărțēmĕntulŭ, dlui Ioanŭ Oncescu, ca celŭ mai bătrĭnŭ membru alŭ subcomitetulŭ;

b) s’a decisŭ a se escrie concursŭ pentru 2 stipendii à 40 fl. pentru studenți de gimnasiŭ din despărțēmĕntŭ, rugările fiindŭ a se adresa cassarului I. Oncescu în Rehĕu;

c) că la rugarea dlui I. Piso din S. Sebeșŭ, de a se vota cele 2 stipendii băețilorŭ sei în contulŭ sumei, pe care o datoresce despărțēmĕntulŭ, éru în contulŭ stipendiilorŭ a’i se da o anticipațiune

de 26 fl. să-și pótă duce pe unulú din copii la scóla militară în Sibiiú, s'a hotărítú, că de-óre-ce comitetulú nu póte dispune de averea despărțeméntului, datoria dlui Piso nu se póte abserie, anticipațiunea cerută însé 'i se dá în speranță, că escriindu-se concursú pentru cele 2 stipendii, acelea i-se vorú vota domniei lui și atunci i se va detrage datoria;

d) membrii restanțieri să se provóce a'și achita taxele;

e) ce privesce loculú, unde arú fi să se țină adunarea proximă, dlú Oncescu primesce însărcinarea a se pune în conțelegere cu fruntașii vre-unei comune din despărțeméntú, în care nu s'aú ținutú încă adunări generale.

Din protocolulú dela 23 Augustú a. c. a subcomitetului se vede:

a) că deși nu subcomitetulú, ci numai 2 membri ai lui, aú convocatú adunarea generală a despărțeméntului, totuși acela o consideră de a sa;

b) se cerú statute și regulamente;

c) se cere o listă a foștilorú membri ai despărțeméntului Sebeșú.

Din protocolulú subcomitetului dela 30 Augustú a. c. se vede:

a) că cererea dlui Piso pentru conferirea pe séma băeților seí a celorú 2 stipendii n'a fostú considerată, fiindcă că a fostú făcută de tata băeților și în scopulú depurării de datori și n'a fostú instruită: pentru cele 2 stipendii se va escrie concursú nou; dlú Piso va fi provocatú a plăti suma de 87 fl. v. a., ce datoresce despărțeméntului în timpú de 30 zile; 26 fl. anticipațiunea dată 'i-se iartă în considerarea stării sale materiale.

Din protocolulú adunării generale dto Sebeșú 30 Augustú a. c. se vede:

b) că adunarea a fostú presidată de dlú Oncescu;

b) că la propunerea dlui Medeanú, adunarea se enunță în unanimitate de adunare legală și exprimă mulțumită dlorú Z. Mureșanu și S. Medeanú, pentru că o aú convocatú; éru față cu atitudinea în publicistică a dlui Piso își exprimă regretele sale;

c) raportulú subcomitetului despre activitatea sa se ia spre sciință;

d) se apróbă socotelele cassarului și atitudinea subcomitetului luată față cu datoria dlui Piso, iertându-i acestuia suma de 26 fl. în speranță, că comitetulú centralú va aproba acestú conclusú;

l) că suma de 77 fl. întrată dela membrii ordinari se transpune la cassa Asociațiunii, éru 22 fl. întrată dela membri ajutători

se reține pentru trebuințele despărțământului; întrebuințarea ei se va face pe baza unui buget, ce se va vota;

f) se alege de director, dl Dr. P. Isacă, éru membru în subcomitetul dlui Ioan Macellaru din Mercurea.

În legătură se presentă actele anteriore ale dlor Mureșanu și Ser. Medeanu, în care se arată peripețiile, prin care a trecut cestiunea cu convocarea adunării, și un protest al dlui Piso contra pașilor întreprinși de domni Mureșanu și Medeanu. (Ex. Nr. 307, 316, 320, 331, 351/1891).

— Deși a fost necorectă procedura observată și dintr'o parte și din altă, daru considerându că acestu comitetu nu a avut scire despre propunerea subcomitetului relativ la încredințarea dlui I. Oncescu cu agendele direcțiunii, o propunere, pe care n'ar fi avut motive a nu o accepta, se aprôbă cele stabilite în subcomitetu și în adunarea generală a despărțământului, și în vederea, că acestea sa'u indentificat cu convocătorii. Cuprinsul protocoelor servesc spre sciință cu aceea, că fiindu banii dați împrumut dlui I. Piso bani publici, direcțiunea se stărue pe lângă restituirea lor, chiaru și pe lângă restituirea anticipațiunii, fă și cu modalitatea indicată în protocolul subcomitetului dela 19/31 Iulie 1890.

Nr. 240. În legătură cu raportul membrului din comitetu, al dlui asesor Zacharia Boiu, dto 7 Octomvre a. c., referitor la lucrările intrate la concursul literar și date spre distribuie și censurare unei comisii se hotăresce: (Ex. Nr. 394/1891).

— Lucrarea intrată cu motto: Gutta cavat etc., tractându cestiunea economiei la români, se dă spre censurare onor. comitetu alu „Reuniunii agricole din Sibiiu“, éru alte 2 lucrări, tractându despre higiena copilului, se dau spre censurare dlui Dr. I. Beu, medicu cercualu în Orlatu.

Sibiiu d. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.
vice-președinte.

Dr. Ioan Crișianu m. p.
secretaru II.

Verificarea acestui protocolu se concrede dlor: I. St. Șuluțiu, Ioan Papiu, P. Cosma.

S'a cetitu și verificatu, Sibiiu în 12 Noemvrie 1891.

Ioan Papiu m. p.

P. Cosma m. p.

I. St. Șuluțiu m. p.

Nr. 462/1891.

Procesul verbal

al comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 7 Noemvrie n. 1891.

Președinte: Dr. Il. Pușcariu, vice-președinte. Membrii prezenți: I. Hannia, P. Cosma, Z. Boiu, Ioan Papiu, I. V. Russu, I. G. Popu, I. Crețu, Gher. Candrea, cassaru, Nicanor Frateșu, controloru, Nicola Toganu, bibliotecaru.

Secretaru: Dr. I. Crișianu.

Nr. 241. Se prezintă raportul comisiunii exmise din sinul comitetului prin concludul dto 13 Octomvre a. c. Nr. prot. 216 cu însărcinarea de a refera:

a) asupra hârtiei dto 3 Octomvre a. c. a dlui I. Popescu, primu-secretaru și redactoru alu organulu Asociațiunii „Transilvania“, prin care numitulu domnu abdice dela purtarea ulterioară a postulu de primu-secretaru și redactoru alu foicei „Transilvania“;

b) asupra hârtiei dto 12 Octomvrie a. c. Nr. 432 a biroulu Asociațiunii, prin care acesta atrage atențiunea comitetulu asupra notiței făcute din partea redactorulu foicei „Transilvania“ la concludul adunării generale din estu-anu privitoru la propunerea comitetulu pentru urcarea remunerațiunii primu-secretarulu și redactorulu foicei „Transilvania“, publicate în Nr. 9 alu foicei pag. 281, spre a se pronunța cu privire la aceea notiță.

În raportul subșternut se arată:

ad a) că dlui Ioan Popescu abdica dela purtarea ulterioară a postulu de primu-secretaru și redactoru alu organulu Asociațiunii din motivulu, că neprovădendu-se o sumă ore-care, din care să se potă remunera scriitorii, cari din indemnul propriu publică lucrări de merit științific-literare în foicea, densusul nu aru fi întimpinat din partea comitetulu spriginulu recerut pentru redactarea cu demnitate a unei foi științifice literare, cu conținut variat, precum trebuie să fiu „Transilvania“: unu motivu acesta, care stă în contradicere cu diferitele dispozițiuni ce le-a luat comitetulu și adunarea generală cu scopu de a înlesni redactarea foicei, în special cu concludul adunării generale din Reghinu (1890) șed. II. Nr. prot. 19 lit. b) Nr. 2 apoi cu concludul comitetulu dto 16 Fauru a. c. Nr. prot. 40 lit. a).

ad b) că redacțiunea foicei „Transilvania“ a însoțit în Nr. 9 din Septemvrie a. c. alu numitei foi, în partea oficială, concludul adunării generale, referitoru la organulu Asociațiunii, cu o notiță a sa. În notița aceea, redacțiunea declină dela sine de a fi cerut „vre-o urcare a remunerațiunii“ redactorulu său „vre-unu ajutoru ordinaru sau extraordinaru pentru redactarea foicei“. Redactorulu aru fi cerut numai, ca comitetulu să împartă însuși din miia de floreni, votată

pentru scopuri literare, remunerațiunii scriitorilor, cari din indemnă propriu voru publica în organul Asociațiunii lucrări de merit științific literare. Cererea acesta a redactorului aru fi fostu și considerată la Nr. 4 alu concursului literar, publicat în Nr. 1 alu „Transilvaniei“ din anul curent. De angajeamentul luat la Nr. numit din concursul literar față de cei-ce au scris și voru scrie în organul Asociațiunii, comitetul aru fi trebuit să facă amintire în raportul se general prezentat adunării generale din Hațeg și suma provădută spre scopul acesta aru fi trebuit să o înducă și în proiectul de budget. În loc de a se urma așa, s'a prezentat adunării generale propunerea de a se urca remunerațiunea redactorului, care propunere nu'și are temeiul se în nici o cerere și în nici o necesitate.

Comitetul hotăresce:

ad a) Comitetul primesce cu regretu abdicarea primu-secretarului pe timpul dela 1 Ianuarie 1892 încolo și în una din ședințele proxime va face proviziune pentru substituirea lui în mod interimal până la adunarea generală ordinară din anul viitor.

ad b) Se constată din actele comitetului Asociațiunii, că dl secretar I. și redactor alu „Transilvaniei“, Ioan Popescu, n'a cerut nici dela comitet nici dela adunarea generală a Asociațiunii urcarea remunerațiunii de fl. 400 ca redactor; ci ceea-ce a cerut domnia sa a fostu, ca separat de remunerațiunea ordinară de 400 fl se se dee din suma de 1000 fl. votată de adunarea generală pentru scopuri literare, anumite sume sub titlul de remunerațiune a colaboratorilor la fôia „Transilvania“, angagiați de domnia sa, avându acele sume de remunerațiune să formeze o pozițiune separată în budget.

Totu din acte să constată însă și aceea, că comitetul Asociațiunii n'a afirmat nici în protocoalele sale și nici în raportul se general, că redactorul fôii, dl I. Popescu, aru fi cerut urcarea remunerațiunii de redactor.

Se constată mai departe, că prin concludul se referitor la concursul literar, comitetul a pus, ce e drept, în vedere premiarea, din mii de florini votată pentru scopuri științifice literare, a celor mai bune studii „care se voru publica sau s'au publicat dela adunarea generală din Făgăraș (1889) prin mijlocirea organului Asociațiunii „Transilvania“; se constată însă și aceea, că în conformitate cu concludul se dto 16 Februarie a. c. Nr. prot. 40 comitetul, condus de experiențele făcute, s'a abătu cu totul dela practica indicată în concludul referitor la concursul literar și a hotărît, să cêră însuși dela adunarea generală, ca aceea să voteze secretarului I. și redactorului fôii „Transilvania“, în respectul, de a pute remunera pe colaborarii se, pentru viitor, o remunerațiune mai mare și mai corespunzătoare ca în trecut; se constată deci că prezentându în raportul se cătră adunarea generală din Hațeg propunerea pentru votarea unei remunerațiuni mai mari pentru primu-secretarul și redactorul fôii

„Transilvania“, comitetul n'a făcută alta, decât a executat con-
clusul, ce însuși l-a luat în ședința sa dela 16 Februarie a. c.
sub Nr. prot. 40 și că prin urmare raportul comitetului către
adunarea generală a fost și în punctul acesta exact.

În vederea acestora comitetul nu află nici decât motivată
nota făcută de dl. Ioan Popescu prim secretar și redactor
al „Transilvaniei“ în Nr. 9 pag. 281 din anul curent partea ofi-
cială din numita fœe, unde s'a publicat protocolul adunării gene-
rale ținute în Hațeg, cu atât mai puțin află el acea notă
potrivită la acest loc.

Nr. 242. Secretarul II raportează asupra petițiilor, ce
în urma concursului de sub Nr. 350 dto 18 Septembrie a. c. au
intrat la comitetul Asociației pentru stipendii și pentru un
ajutor. La stipendiile vacante și anume:

a) la stipendiul de 60 fl. v. a. pe an din fundațiunea „Ma-
rinoviciu“;

b) la stipendiul de 20 fl. pe an din fundațiunea „E. D. Bașota“;

c) la stipendiul de 50 fl. pe an din fundațiunea „Dobâca“ și,

d) la stipendiul de 40 fl. pe an din fundațiunea „Radu M. Riurénu“
au intrat cu totul 37 de petiții dintre care 3 întârziate.

La ajutorul de 25 fl. pe an, merit pentru învățării dela
meserii, s'au prezentat 10 petiții, dintre care una întârziată.

Avându în vedere, ce privesc cele 4 stipendii, sporul făcut
în studii precum și starea familiară a concurenților, eră în ce privesc
ajutorul de 25 fl. felul meseriei, cualificațiunea, sporul în meseria
începută și împregiurările familiare ale concurenților se decide:

— Stipendiul de 60 fl. pe an din fundațiunea „Marinoviciu“
se votează tinerului George Văsiu din Săsașu, student de clasa
a VI la gimnasiul de stat din Sibiu; stipendiul de 20 fl. pe
an din fundațiunea „E. D. Bașota“ se acorda tinerului Ioan
Candrea din Négra, student de clasa a V. la gimnasiul din Beiuș;
stipendiul de 50 fl. pe an din fundațiunea „Dobâca“, se conferă
tinerului Gavril Todica din Iclodul mare, student de clasa a III
la gimnasiul din Gherla, și în fine stipendiul de 40 fl. pe an din
fundațiunea „Radu M. Riurénu“ se dă tinerului Alexandru Vasile
din Sibiu student de clasa a III la gimnasiul luteran din Sibiu.
Ajutorul de 25 fl. pe an se acorda tinerului Ioan Spinianu,
învățăcel de templeiă (mășăriă) în Brașov.

Nr. 243. Bibliotecarul Asociației, dl. N. Toganu, prin
hârtia dto 5 Noembrie a. c. cere între altele, a se procura pentru
biblioteca Asociației dulapurile de lipsă, ca să se pôtă adăposti
și opurile intrate din însemnatele donații ale fericților S. Manguică,
Dr. Iosif Hodoșu, și Dr. I. Moga, și a se pute face astfel aran-
giamentul corespunzător (Ex Nr. 454).

— Cu procurarea dulapurilor trebuincioase se însărcinează
cassarul și bibliotecarul Asociației, cărora li se dă autorisarea
recerută în acest obiect.

Nr. 244. D^omna Ana v^{ed}. Dr. I. Moga, prin h^{art}ia d^{to} 2 Noemvrie a. c. încunoscînt^{eză} pre acest^u comitet^u, c^ă d^{en}sa, în conformitate cu dispozițiunile n^{eu}itatului s^{eu} soț^u, ține la dispozițiune 10 acțiuni de ale primei bănci de asigurare mutuală „Transilvania“ din Sibii^u cu cuponele pre 1 Februarie 1892 în val^orea nominală de 1000 fl. v. a., car^u să fi^u primele și administrate din partea acest^u comitet^u ca o fundațiune specială cu numirea „fundațiunea Dr. Ioan^u Moga și soția sa Ana născută Bologa“ și cu menirea de a servⁱ pentru cultura femeii române din Arde^lu, av^{en}d^u a face o parte din averea totală a Asociațiunii, pe l^{an}gă unele reserve ce vor^u fi a se fixa mai de apr^ope în actul^u fundațional^u. Din produsul^u fundațiunii vor^u fi a se crea și distribuⁱ stipendii pentru fete de naționalitate română din Arde^lu, fără distingere de confesiune, car^u frecuent^{eză} vre-o sc^olă de fete cu caracter^u național^u românesc^u respective confesional^u românesc^u, în prima linie sc^olă civilă de fete a Asociațiunii și sc^olă elementară a „Reuniunii femeilor^u române din Sibii^u“.

În scopul^u ar^{et}at^u vor^u fi a se folosⁱ 80% din venitul^u anual^u er^u 20% ar^u fi a se adauge la capital^u.

Concurente, care vor^u documenta, c^ă s^{un}t^u desc^{en}dente din familia fericitului Dr. I. Moga s^{eu} din familia Bologa, vor^u fi a se preferⁱ, ceteris paribus. D^omna Ana v^{ed}. Dr. I. Moga oferă apoi și frum^osa bibliotecă științifică medicală a fericitului s^{eu} soț^u, constătoare din 100 diferite op^uri în 26 tomuri legate și 28 broșuri, spre a fi încorporată la biblioteca Asociațiunii. (Ex. Nr. 451/1891).

— Comitetul^u primesce cu mulțumită fundațiunea de 1000 fl. v. a. făc^ută de d^omna Ana v^{ed}. Dr. I. Moga și o va administra sub numirea „fundațiunea Dr. I. Moga și soția sa Ana născută Bologa“ în sensul^u indicațiunilor nobililor ei întemeietori, fiind^u însărcinat^u cassarul^u Asociațiunii, dl^u G. Candrea cu luarea în primire și cu cuitarea h^{art}tiilor de val^ore puse în vedere. Cu mulțumită se primesce și biblioteca științifică medicală a fericitului Dr. Ioan^u Moga, care bibliotecă a și întrat^u la Asociațiune și s'a și încorporat^u la biblioteca acesteia.

În legătură se însărcin^{eză} cassarul^u și secretarul^u II al^u Asociațiunii să pregăt^{eză} și să subșternă la timpul^u s^{eu} comitetului spre stabilire un^u proiect^u de act^u fundațional^u pentru fundațiunea „Dr. Ioan^u Moga și soția Ana născută Bologa“.

Nr. 245. A^u întrat^u la comitet^u taxe de membri dela domniⁱ: V. Mica în Someș^u-Odorhei^u 5 fl. pro 1891, I. Boroș^u în Zabran^u 5 fl. pro 1891, P. Mureșan^u în Dej^u 5 fl. pro 1891; Flor. Hatoș^u în Dej^u 6 fl. pro 1891; Alex. Cherecheș^u în Dej^u 5 fl. pro 1891, Ioan^u R. Cherecheș^u în Dej^u 6 fl. pro 1891, Viorica Dr. Mihali în Dej^u 5 fl. pro 1891; Dr. Teod. Mihali în Dej^u 5 fl. pro 1891; Ludovic^u Fr^{an}cu în Buzaș^u 6 fl. pro 1891; Ioan^u Vele în Dej^u 5 fl. pro 1891; Petru Cherebeți în Căticău 5 fl. pro 1891; George Gradovic^u în Dej^u 5 fl. pro 1891; Teodor^u Herman^u în Dej^u 5 fl. pro 1891; Dr. Matei^u Pap^u în Dej^u-Ocna 5 fl. pro 1891, Ioan^u Goron^u în Cușdi^ora 5 fl.

pro 1891; Ioanū Vaida în Olpretū 6 fl. pro 1891; Alexandru Lemeny în Borşa 5 fl. pro 1891; Simeonū Dragomirū în Gurasada 10-fl. pro 1890/1; Ambrosiu•Bersanū în Hategū 5 fl. pro 1891; Dumitru Furduiū în Alba-Iulia 5 fl. pro 1891; Vasile Marinceşū în Pria 5 fl. pro 1891; Dr. Laurenţiū Popū în Abrudū 6 fl. pro 1891; Ioanū Băbuţiū în Braşovū 6 fl. pro 1891; Vasile Chirtopū în Câmpeni 6 fl. pro 1891; Petru Macaveiū în Buciumū 6 fl. pro 1891; Dr. Enea Draia în Abrud-satū 6 fl. pro 1891; Dr. Vasile Fodorū în Abrudū 6 fl. pro 1891; Silviu Lazarū în Abrudū 6 fl. pro 1891; Teofilū Faurū în Abrudū 6 fl. pro 1891; P. Vizăsanū în Abrudū 6 fl. pro 1891; N. Cirlea în Abrudū 6 fl. pro 1891; Constantin Cotişelū în Certegea 5 fl. pro 1891; Iuliū Poruţiū în Câmpeni 10 fl. pro 1890/1; Alexandru Dărăbanţiu în Bistra 10 fl. pro 1890/1; Alexandru Danciu în Buciumū-satū 10 fl. pro 1890/1; Alexandru Tobiasū în Abrudū 5 fl. pro 1891; Michailū Cirlea în Abrudū 5 fl. pro 1891; Ioanū Danciū în Ofenbaia 5 fl. pro 1891; Alexandru Papiū în Bistra 5 fl. pro 1891; Romulū Furduiū în Câmpeni 5 fl. pro 1891; Dr. Vasile Preda în Câmpeni 5 fl. pro 1891; Iosifū Ciura în Bucium-Şasa 5 fl. pro 1890; Avironū Macaveiū în Bucium-Şasa 5 fl. pro 1890; Alex. Ciura în Abrudū 5 fl. pro 1891; George Ivaşcu în Abrudū 5 fl. pro 1889; Iuliu Miţū în Abrudū-satū 5 fl. pro 1889; Terenţiū Giurchescu în Abrud-satū 5 fl. pro 1890; S. Paşca în Salciva inf. ; 5 fl. pro 1891; Petru Goşa în Lupşa 5 fl. pro 1891; Maria Soica în Buciumū-Şasa 10 fl. pro 1890/1; I. Popū de Galaţi în Sibiu 5 fl. pro 1891; Sabinū Piso în Agnita 5 fl. pro 1891; Ioachimū Păreū în Agnita 3 fl. 50 cr. pro 1891; Ioanū Cocoşū în Zlagna 3 fl. 50 cr. pro 1891; Ioanū Răgnelā în Şorsū 6 fl. pro 1891; Moise Dârlogea în Calborū 3 fl. 50 cr. pro 1891; Emiliū Mandocea în Agnita 3 fl. 50 cr. pro 1891; Daniilū Constandinescu în Ighişdorfū 3 fl. 50 cr. pro 1891; Ioanū Popelea în Boholtū 6 fl. pro 1891; Moise Brumbea în Calborū 6 fl. pro 1891; Dumitru Comşa în Cinculū-mare 6 fl. pro 1891; Vasile Cârstea în Calborū 3 fl. 50 cr. pro 1891; Ioanū Ghermanū în Blajū 5 fl. pro 1891; Dr. Alex. Grama în Blajū 5 fl. pro 1891; Iosifū Hossu în Blajū 5 fl. pro 1891; Simeonū Popū Mateiū în Blajū 5 fl. pro 1891; Ioanū Moldovanū în Blajū 5 fl. pro 1891; Silvestru Nistorū în Blajū 5 fl. pro 1891; Vasile Olténū în Blajū 5 fl. pro 1891; George Vancea în Blajū 5 fl. pro 1891; Demetriu Turcu în Blajū 5 fl. pro 1891; Ioanū Ōrga în Blajū 5 fl. pro 1891; Vasile Turcu în Blajū 5 fl. pro 1891; Dr. Alex. Popū în Blajū 5 fl. pro 1891; Alexiū Viciū în Blajū 5 fl. pro 1891; George Bărbatū în Blajū 5 fl. pro 1891; Dr. Isidorū Marcu în Blajū 5 fl. pro 1891; Dr. V. Hossu în Blajū 5 fl. pro 1891; Dr. Victorū Smigelschy în Blajū 5 fl. pro 1891; Dr. A. Bunea în Blajū 5 fl. pro 1891; Stefanū Popū în Blajū 5 fl. pro 1891; Aronū Deacū în Blajū 5 fl. pro 1891; Iosifū Vancea în Blajū 6 fl. pro 1891; Petru Suciu în Blajū 6 fl. pro 1891; Gregorie Ordace în Blajū 6 fl. pro 1891; Zacharia Branū în Sâncelū 6 fl. pro 1891; Iosifū Lita în Iclodū 6 fl. pro 1891; Isidorū Albini în Blajū 6 fl. pro 1891; Nicolaū Ionaşcu în Blajū 6 fl. pro

1891; Nicolaŭ Ivanŭ în Sibiiŭ 5 fl. pro 1891; Dr. Const. Moisilŭ în Năsăudŭ 5 fl. pro 1891; G. Pletosŭ în Năsăudŭ 2 fl. 50 cr. pro 1891; Gerasimŭ Domide în Rodna-vechiă 6 fl. pro 1891; Petru Verticiŭ în Mocodŭ 6 fl. pro 1891; Leonŭ Piciŭ în Năsăudŭ 5 fl. pro 1891; Gregoriŭ Cintereiŭ în Feldru 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Ciocanu în Năsăudŭ 5 fl. pro 1891; Constantinŭ Antonŭ în Năsăudŭ 6 fl. pro 1891; Bartolomeiŭ Baiulescu în Braşovŭ 5 fl. pro 1891; Ilie Câmpeanŭ în Varvizŭ 5 fl. pro 1891; Maximŭ Codarcea în Pogăcéua 10 fl. pro 1890/1; Ioanŭ Codărcea în Oroiu 10 fl. pro 1890/1; Ioanŭ Maniŭ în Riciŭ 5 fl. pro 1891; Vasile Hossu în M.-Oşorheiŭ 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Pantea în Riciŭ 6 fl. pro 1891; Filipŭ Popŭ în Bandŭ 6 fl. pro 1891; Petru Draghiciŭ în Orăştiă 6 fl. pro 1891; Toma Haneşŭ în Orăştiă 6 fl. pro 1891; Aurelŭ Popoviciŭ Barcianŭ în Orăştiă 6 fl. pro 1891; Nicolaŭ Vladŭ în Orăştiă 5 fl. pro 1891; Dr. Stefanŭ Erdely în Orăştiă 5 fl. pro 1891; Iosifŭ de Orbonaşŭ în Orăştiă 5 fl. pro 1891; Danilă Davidŭ în Orăştiă 5 fl. pro 1891; Augustinŭ Nicóră în Deva 5 fl. pro 1891; Simionŭ Corneanŭ în Orăştiă 5 fl. pro 1891; Ilie Popoviciŭ în Sibişelŭ 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Boteanŭ în Bintiŭtŭ 5 fl. pro 1891; Nicolaŭ Popoviciŭ în Orăştiă 5 fl. pro 1891; Dumitru Iosifŭ în Beriŭ 5 fl. pro 1891; Laurianŭ Bercianŭ în Romosŭ 5 fl. pro 1891; Procopŭ Herlea în Cugirŭ 5 fl. pro 1891; Nicolaŭ Nestorŭ în Orăştiă 6 fl. pro 1891; Nicolaŭ Bărăbanţŭ în Cugirŭ 6 fl. pro 1891; Petru Hancheşŭ în Glodŭ 6 fl. pro 1891; Nicolaŭ Demianŭ în Balşa 6 fl. pro 1891; Simeonŭ Filimonŭ în Vormaga 6 fl. pro 1891; Candinŭ Cristea în Bozeşŭ 6 fl. pro 1891; Alexandru Vladŭ în Banpatacŭ 6 fl. pro 1891; Ios. Bogdanŭ în Mada 6 fl. pro 1891; Part. Crişanŭ în Branisce 6 fl. pro 1891; Moise Popescu în Almaşulŭmare 6 fl. pro 1891; N. Costea în Almaşulŭ de mijlocŭ 6 fl. pro 1891; Sabinŭ Piso în Săcărâmbŭ 6 fl. pro 1891; Olimpiu Oprea în Săcărâmbŭ 6 fl. pro 1891; Pompiliŭ Piso în Săcărâmbŭ 6 fl. pro 1891; Simeonŭ Deacŭ în Săcărâmbŭ 6 fl. pro 1891; Ioanŭ Steaja în Săcărâmbŭ 6 fl. pro 1891; Elisabeta Lampi în Săcărâmbŭ 6 fl. pro 1891; George Iliantiŭ în Săcărâmbŭ 6 fl. 1891; Maximilianŭ Ambruşŭ în Săcărâmbŭ 6 fl. pro 1891; Gabrielŭ Manŭ în Bistriţă 20 fl.; Dr. D. Ciută în Bistriţă 5 fl.; Dr. G. Triponŭ în Bistriţă 5 fl.; Alexandru Silaşi în Bistriţă 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Baciŭ în Solymos 5 fl. pro 1891; Iacobŭ Morariŭ în Bistriţă 6 fl. pro 1891; Nicolaŭ Balanŭ în Blajfalăulŭ supr. 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Bersanŭ în Sebeşulŭ-infer. 5 fl. pro 1891; Michailŭ Popŭ în Szt-Ivanŭ 5 fl.; Stefanŭ Poruţiŭ în Bistriţă 6 fl. pro 1891; Vasile Popiţanŭ în Bistriţă 6 fl. pro 1891; George Curteanŭ în Bistriţă 5 fl. pro 1891; Augustinŭ Cheţanŭ în Bobohalma 6 fl. pro 1891; Alexandru Mutu în Adămuşŭ 2 fl. 50 cr. pro 1891; Dr. Emilŭ Gerasimŭ în D.-Szt.-Mărtinŭ 1 fl. pro 1891; Clemente Raicu în Cohalmŭ 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Buzea în Cohalmŭ 5 fl. pro 1891; Pompiliŭ Predoviciŭ în Merchêşa 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Brotea în Mateiaşŭ 5 fl. pro 1891; Ioanŭ Lupu în Jibertŭ 5 fl. pro 1891; N. D. Mircea în Cohalmŭ 5 fl. pro 1891; A. Stroia în Cohalmŭ 6 fl. pro 1891; I. Boranicŭ în Cohalmŭ 5 fl. pro

1891; G. Spornicū în Cohalmū 5 fl. pro 1891; G. Filipū în Tăşnadū 5 fl. pro 1891; Pavelū Luncanū în B. Prundū 6 fl. pro 1891; Dr. I. Meţianū în Zerneşti 5 fl. pro 1891; Nicolaū Pinciū în Zerneşti 5 fl. pro 1891; Nicolaū Crîntea în Zerneşti 5 fl. pro 1891; Aldimirū Badiū în Zerneşti 5 fl. pro 1891; Dr. Eug. Meţianū în Zerneşti 5 fl. pro 1891; Ioanū Danū în Zerneşti 5 fl. pro 1891; Garoiū Stanciū în Zerneşti 5 fl. pro 1891; Gavrilū Iuhasū în Zerneşti 5 fl. pro 1891; I. cav. de Puşcariū în Branū 5 fl. pro 1891; Iacobū Popeneciū în Branū 5 fl. pro 1891; Ioanū Raţiū în Branū 5 fl. pro 1891; Moise Micū în Poiana-mêrului 5 fl. pro 1891; Nicolaū Grozea în Tohanulū-vechiū 5 fl. pro 1891; Ioanū Strevoiū în Zerneşti 6 fl. pro 1891; Ioanū Gorniţă în Zerneşti 6 fl. pro 1891; George Tămaşū în Tohanulū-vechiū 6 fl. pro 1891; Eliseiū Nemeşū în Tohanulū-vechiū 6 fl. pro 1891; Comuna Poeana-mêrului 5 fl. pro 1891; Ioanū Vodă în Poeana-mêrului 6 fl. pro 1891; Iacobū Zorca în Vlădeni 6 fl. pro 1891; Nistorū Podarū în Vlădeni 6 fl. pro 1891; Nicolaū Mănoiū în Branū 6 fl. pro 1891; Nicolaū Oncescu în Rêhêu 5 fl. pro 1891; Comuna politică Rêhêu 5 fl. pro 1891; Zevedeiū Mureşanū în Sas-Sebeş 5 fl. pro 1891; Ilie Moga în Sas-Sebeş 5 fl. pro 1891; Simeonū Ghibu în Pianulū-sup. 5 fl. pro 1891; Mateiū Savu în Sas-Sebeş 5 fl. pro 1891; Nicolaū Beu în Sas-Sebeş 6 fl. pro 1891; Ioanū Drăganū în Sas-Sebeş 6 fl. pro 1891; Alexandru Dobrescu în Sas-Sebeş 6 fl. pro 1891; Dr. P. Isacū în Sas-Sebeş 6 fl. pro 1891; Ioanū Oniţū în Sas-Sebeş 6 fl. pro 1891; Samoilū Roşu în Sas-Sebeş 6 fl. pro 1891; Ioanū Stoicuţa în Săsciori 6 fl. pro 1891; Serghiu Medeanū în Sas-Sebeş 5 fl. pro 1891; Lazarū Roşculeţū în Banatujfalu 6 fl. pro 1891; Olimpiū Barboloviciū în Şimleu 5 fl. pro 1891; Simeonū Orosū în Şimleu 5 fl. pro 1891; Theodorū Popū în Ortelecū 5 fl. pro 1891; Ioanū Serbū în Siciū 5 fl. pro 1891; Dem. Suciū în S. Ceh 5 fl. 1891; Teodorū Lenghelū în Stremţū 5 fl. pro 1891; Ioanū Ch. Dragomirū 5 fl. 1891; Vasile Păţcaşū în Hatvanū 5 fl. pro 1891; Gavrilū Vaida în Bobota 5 fl. pro 1891; Andreiū Medeanū în Şomcuta-mare 5 fl. pro 1891; Ilie Popū în Şomcuta-mare 6 fl. pro 1891; Teofilū Dragomirū în Lupóia 6 fl. pro 1891; Ilie Buchia în Coltirea 6 fl. pro 1891; Nicolaū Nilvanū în Şomcuta-mare 6 fl. pro 1891; Ioanū Gheţe în Năsêudū 6 fl. 1891; Gavrilū Cherebeţū în Odorheiū 6 fl. pro 1891; Petru Popū în Barta 6 fl. pro 1891; Ioanū Duşe în Săcăşanū 6 fl. pro 1891; Vasile Mureşanū în Lucacesci 6 fl. pro 1891; George Maiorū în Nadeşulū-românū 6 fl. pro 1891; Emiliū Branū în Biusa 6 fl. pro 1891; Michaiū Bohăţelū în Supurulū de susū 6 fl. pro 1891; Vasile Gavri în Supurulū de susū 6 fl. pro 1891; Vasile Popū în Mureşulū-mare 6 fl. pro 1891; Ilie Vlassa în Blajū 5 fl. pro 1891; Georgiu Puşcariū în Becleanū 5 fl. pro 1891; Teodorū Cotuţū în Dinga 6 fl. pro 1891; Ioanū H. Boteanū în Nuşfalêu 6 fl. pro 1891; Ioanū Cupcea în Magheruşū 6 fl. pro 1891; Alexandru Morariū în Becleanū 6 fl. pro 1891; Simeonū Moldovanū în Becleanū 5 fl. pro 1891; Simeonū Popanū în Figa 2 fl. pro 1891; George Micu în Nuşfalêu 5 fl. pro 1891; George

Russu în Odorheiu 5 fl. pro 1891; Simeon Popu în Luna 5 fl. pro 1891; Ioan Vasinca în Bedeleu 6 fl. pro 1891; Silvestru Moldovanu în Turda 5 fl. pro 1891; Ioan Suciu în Tritiul de sus 5 fl. pro 1891; Ioan Petricașu în Turda 5 fl. pro 1891; Iuliu C. Vlăduțu în Turda 5 fl. pro 1891; Dr. G. Ilea în Cluj 5 fl. pro 1891; Andrei Mezei Câmpăneanu în Nadeșul-săsesc 6 fl. pro 1891; Teodor Danu în Nadeșul-săsesc 5 fl. pro 1891; Zacharia Tataru în Elisabetopole 6 fl. pro 1891; Stefan Morariu în Elisabetopole 6 fl. pro 1891; Dr. Nicola Calefariu în Seliște 5 fl. pro 1891.

— Spre știință.

Sibiiu, d. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. Ioan Crișianu m. p.,
secretar II.

Verificarea acestui proces verbal se încrede d-lor: Z. Boiu, Ioan Russu, P. Cosma.

S'a cetit și verificat. Sibiiu, în 2/14 Novembre 1891.

Partenie Cosma m. p.

Zacharia Boiu m. p.

I. V. Russu m. p.

BCU Cluj / Central University Library Cluj CONSEMNAREA

sumelor colectate în favorul școlii civile de fete a „Asociațiunei transilvane” prin dlă Partenie Cosma.

Maria Bânda, eonómă în Slatina; Ales. Popoviciu, notar în Carpa câte 1 fl.; Maria Vesc, eonómă în Dobra 50 cr.; Costan Muntenu, econ. în Mehese; Simion Gogancea, econ. în Szt.-Mihálytelke; Simion Buzanu, econ. în Kis-sármás; Dumitru Bizovanu, econ. în Gura-Dobra câte 1 fl.; Toma Sindre, econ. în Dobra 50 cr.; Dumitru Rodenu, în Poiana 1 fl.; Aron Herba, econ. în Dobra 50 cr.; G. Stirbu, econ. în Santuhalma; I. Bogdanu, econ. în Farago câte 1 fl.; Eugeniu Marinovits, proprietar în Sas-Reghin 2 fl.; Vasile Grama, econ. în Hétbük; Ilie Teleceanu, econ. în Felső-Oros câte 1 fl.; Ion G. Cosean, econ. în Reghin 1 fl. 50 cr.; M. Cătană, Michailu Slecta, economi în Reghin; Dănilă Rusu, econ. în Ujlak câte 1 fl.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 453 1926

Sivu
II. 453.

Avisu pentru abonenti!

Cu Nrul acesta alu fioiei încetă abonamentul d-lor, cari nu suntu membri ai Asociațiunei. Acei d-ni dară, dorindu a ave fioia și pe viitor suntu invitați a trimite până la finea anului curentu prețulu abonamentulu de 3 fl. v. a. (9 franci) la comitetulu Asociațiunei în Sibiiu, strada Morii Nr. 8.

Administrațiunea fioiei „Transilvania”.